

ประโยค ป.ธ.๗
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

๑. ยสฺมา จ โลก อีสฺสรียธมฺมยสฺสิริกามปฺปยฺคเตสฺ จสฺ ฐมฺเมสฺ ภคสฺทโท
 วจตฺติ ฯ ปรมฺณจสฺส สกจฺิตเต อีสฺสรียํ อณฺิมาลจฺมิมาทิกํ วา โลกฺยสฺมมตฺตํ สทฺทพการปริปฺรู
 อตฺถิ ฯ ตถา โลกุตฺตรธมฺโม โลกตฺตยพฺยาปโก ยถาภุจฺจคฺคณาริโค อตีวฺย ปริสฺทุโร ยโส
 รุปกายทสฺสนพฺยาวฺวชฺชนนยมนนปฺปสาทชนนสมตฺถา สทฺทพการปริปฺรูรา สทฺทพจฺปจฺจคฺคสิริ ยํ
 ยํ เอเตน อิจฺฉิตํ ปฏฺจิตํ อตฺตหิตํ ปริหิตํ วา ตสฺส ตสฺส ตเถว อภินิปฺพนนตฺตา อิจฺฉิตคฺค
 นิปฺผลตฺติสสณฺณิโต กามิ สทฺทพโลกครุภาวูปตฺติเหตุภูโต สมฺมาวายามสงฺขาโต ปยฺคโต วา
 อตฺถิ ฯ ตสฺมา อิเมหิ ภเคหิ ยุตฺตตฺตาปิ ภคา อสฺส สนฺตีติ อิมินา อตฺถเนน ภควาติ
 วจฺจติ ฯ ยสฺมา ปน กุสลาทึทึ เกเทหิ สทฺทพธมฺเม ชนฺธายตฺนธาคฺคสจฺจอินฺทริยปฏฺิจจ
 สมนุปฺปาทาทึทึ วา กุสลาทึธมฺเม ปิฬนสงฺขตสนฺตปาวิปริณามญฺเณ วา ทุกฺขมริยสจฺจํ
 อายุหนนิตานสํโยคปฺลิวฺธญฺเณ สมฺทຍํ นิสฺสรณวิเวกาสงฺขตอมตฺถญฺเณ นิโรธํ
 นิยฺยานิกเหตุทสฺสนาธิปเตยฺยญฺเณ มคฺคํ วิภตฺตวา วิภจฺติวา วิวริตฺวา เทสิตฺวาติ วจฺจติ
 โหติ ตสฺมา วิภตฺตวาติ วจฺจติ ๑ ยสฺมา จ เอส ทิพฺพพฺรหฺมอริยวิหारे
 กายจิตฺตอุปฺธิวิเวเก สฺสณฺณตปาปฺณิหิตานิมิตฺตวิโมกฺเช อณฺเณ จ โลกฺยโลกุตฺตร
 อุตฺตริมฺนุสฺสธมฺเม ภจฺจิ เสวิ พหุลมกาสิ ตสฺมา ภตฺตวาติ วจฺจติ ๑ ยสฺมา
 ปน ทิสฺสุ ภเวสฺสุ ตณฺหาสงฺขาตํ คมนนมนน วนฺตํ ตสฺมา ภเวสฺสุ วนฺตคฺคมนนติ วจฺจติ ๑
 ยสฺมา ปน ทิสฺสุ ภเวสฺสุ ตณฺหาสงฺขาตํ คมนนมนน วนฺตํ ตสฺมา ภเวสฺสุ วนฺตคฺคมนนติ วจฺจติ ๑
 ภวสทฺทโต ภการํ คมนนสทฺทโต คการํ วนฺตสทฺทโต วจฺจติ ๑ ยสฺมา ปน ทิสฺสุ ภเวสฺสุ
 ตณฺหาสงฺขาตํ คมนนมนน วนฺตํ ตสฺมา ภเวสฺสุ วนฺตคฺคมนนติ วจฺจติ ๑ ยสฺมา ปน ทิสฺสุ
 ภเวสฺสุ ตณฺหาสงฺขาตํ คมนนมนน วนฺตํ ตสฺมา ภเวสฺสุ วนฺตคฺคมนนติ วจฺจติ ๑ ยสฺมา ปน
 ทิสฺสุ ภเวสฺสุ ตณฺหาสงฺขาตํ คมนนมนน วนฺตํ ตสฺมา ภเวสฺสุ วนฺตคฺคมนนติ วจฺจติ ๑

(ฉบับแปลสาทิกา ภาค ๑ วรรคชกัณฑ์ หน้า ๑๓๒ - ๑๓๓)

๒. ทพฺพชชาติโกติ ทพฺพชภาโว ฯ วจฺจํ อสภฺกญฺเณยโยติ อตฺถโธ ฯ ปทภาชเนปิสฺส
 ทพฺพจโงติ ทพฺพชเน กิจฺจณน โอวทิตพฺโพ ฯ น สภฺกา สฺเชน วจฺจติ อตฺถโธ ฯ
 ทวอจฺจสฺสกรณฺณีติ ทพฺพชภาวกรณฺณีเยหิ ฯ เย จ ธมฺมา ทพฺพชํ ปุคฺคสํ ภโรนฺติ เตหิ

สมนฺนาคโตติ อตฺโต ๑ เต ปน กตเม จ อวฺโส โทวจสฺสกรณมา ธมฺมา อิธ อวฺโส ภิกฺขุ
 ปาปิจฺโจ โหตีติ อาทิณา นเยน ปฏิปาฏิยา อญฺมานสฺส เต อาคตา ปาปิจฺจตา อตฺตกฺก-
 สกปรวมกฺกตา โภชนตา โภชเหตุ อฺปนาหิตา โภชเหตุ อภิสงฺกิตา โภชเหตุ
 โภชสามนฺตวาจาณิฉารณตา โจทกํ ปฏิปฺพรณตา โจทกํ อปฺสาทนตา โจทกสฺส ปจฺจาโรปนตา
 อณฺเณณณฺณํ ปฏิจฺรณตา อปฺทานเนน นสมฺปายนตา มกฺขิปลาสิตา อิสฺสูกิมจฺจวิตา
 สขมายาวิตา ลทฺธาติมานิตา สนฺติภูจิปฺรามาสีอาธานคฺคาหิตุปฺปฏินิสฺสคฺคิตาติ เอญฺนวิสตี
 ธมฺมา เวทิตพฺพา ๑ โอวาทํ น สหติ นกฺขมตีติ อกฺขโม ๑ ยถานุสฺสิฏฺฐํ อปฺปฏิปฺชฺชนโต
 ปทกฺขิณเนน อญฺสาสนี น คณฺหาตีติ อปฺปทกฺขิณคฺคาหี อญฺสาสนี ๑ อฺทฺทเทสปริยาปนฺเนสฺสติ
 อฺทฺทเทส ปริยาปนฺเนสฺ อญฺโตคฺเชสฺ ๑ ยสฺส สียา อปฺตติ โส อวิกเรยฺยาติ เอวํ
 สงฺคหิตตฺตา อญฺโตปาฏิโมกฺขสฺส วัตตมานेสฺสติ อตฺโต ๑ สหฺธมฺมิกํ วุจฺจมาโนติ สหฺธมฺมิเกน
 วุจฺจมาโน ๑ กรณฺตเถ อฺปโยคฺวณํ ๑ ปณฺจหิ สหฺธมฺมิเกหิ ลิกฺขิตพฺพตฺตา เตสํ วา
 สนฺตกตฺตา สหฺธมฺมิเกนติ ลทฺธนาเมน พุทฺธปฺปณฺณตฺเตน ลิกฺขาปเทน วุจฺจมาโนติ อตฺโต ๑

(สมันตปาสาทิกา ภาค ๒ สังฆาทิเสส หน้า ๑๒๖ - ๑๒๗)

——
 ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๗

แปล มคธเป็นไทย

พ.ศ. ๒๕๔๕

๑. อนึ่ง เพราะ ภค คัพพ์ ย่อมเป็นไปในธรรม ๖ ประการ คือ ความเป็นใหญ่ ธรรม ยศ สิริ กามะ และความมองอาจ ในโลก ฯ ก็แล ความเป็นใหญ่ในจิตของ พระองค์ของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ยอดเยี่ยม หรือความเป็นใหญ่ที่สมมติกัน ทางโลกียะ มีการทำกายให้เล็กละเอียดและทำกายให้ลอยไปได้ (มีการหายตัวและการ ล่องหน) เป็นต้น ก็ทรงมีอยู่อย่างบริบูรณ์ ด้วยอาการทั้งปวง ฯ พระโลกุตตรธรรม ก็เช่นเดียวกัน คือ ทรงมีอยู่อย่างบริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง พระยศอันแผ่คลุมโลก สาม ซึ่งทรงบรรลุด้วยพระคุณตามที่เป็นจริง บริสุทธิยั้งนัก พระสิริแห่งพระอังคา พยพน้อยใหญ่ทุกส่วน บริบูรณ์ด้วยอาการทั้งปวง สามารถยังความเลื่อมใสแห่งดวงตา และดวงใจของชนผู้ชวนชววยในการดูพระรูปกายให้บังเกิด กามะที่ชนทั้งหลาย หมายรู้กันว่าความสำเร็จแห่งประโยชน์ที่ปรารถนา (ก็มีอยู่) เพราะความที่แห่งความ ปรารถนาที่พระองค์ทรงตั้งไว้ เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่พระองค์ หรือเป็นประโยชน์ เกื้อกูลแก่ผู้อื่นนั้น ๆ สำเร็จแล้วอย่างนั้นทีเดียว หรือว่าความมองอาจ กล่าวคือความ พยายามโดยชอบ อันเป็นเหตุแห่งความบังเกิดขึ้นของความเป็นครูแห่งโลกทั้งปวง ก็ ทรงมีอยู่ ฯ ฉะนั้น แม้เพราะพระองค์ทรงประกอบด้วยภคธรรมเหล่านี้ ก็เฉลิม พระนามได้ว่า ภควา ด้วยอรรถนี้ว่า ภคธรรมทั้งหลายของพระองค์ มีอยู่ ดังนี้ ฯ อนึ่ง เพราะพระองค์ทรงเป็นผู้จำแนก อธิบายว่า ทรงแจก คือ เปิดเผย แสดงซึ่ง ธรรมทั้งปวง โดยประเภทมีกุศลเป็นต้น หรือซึ่งธรรมมีกุศลเป็นต้น โดยประเภทมี ชั้น อายตนะ ธาตุ สัจจะ อินทรีย์ และปฏิจจสมุปปาทเป็นต้น หรือซึ่งอริยสัจคือซึ่งทุกข์ ด้วยอรรถว่าเป็นสิ่งบีบคั้น เป็นสิ่งถูกปรุงแต่ง เป็นสิ่งแผดเผา และเป็นสิ่งแปรผัน ซึ่งสมุทัย ด้วยอรรถว่านำทุกข์มาให้ เป็นต้นค้ำ เป็นเครื่องพัวพัน และเป็นเครื่อง หน่วงเหนี่ยว ซึ่งนิโรธ ด้วยอรรถว่าเป็นเครื่องสลัดออก เป็นสภาพสงบ ไม่ถูกปรุงแต่ง และเป็นอมตะ ซึ่งมรรค ด้วยอรรถว่าเป็นธรรมนำออกจากทุกข์ เป็นเหตุ เป็นเครื่องชี้ และเป็นความเป็นใหญ่ ฉะนั้น ในเมื่อควรเฉลิมพระนามว่า "วิภัตตวา" ก็เฉลิมพระนามว่า

“ภควา” ๑ อนึ่ง เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ทรงคบ คือทรงเสพ ได้แก่ ได้ทรงทำให้มาก ซึ่งทิพพิหารธรรม พรหมพิหารธรรมและอริยพิหารธรรม ซึ่งกายวิเวก จิตตวิเวกและอุปชวีเวก ซึ่งสุญญวิโมกข์ อัปปณิหิตวิโมกข์และอนิมิตตวิโมกข์ และ ซึ่งอุตริมนุสธรรมทั้งที่เป็นโลกียะและโลกุตระเหล่าอื่น ฉะนั้น เมื่อควรถิณพระนามว่า “ภคตตวา” ก็เฉลิมพระนามว่า “ภควา” ๑ อนึ่ง เพราะการไป กล่าวคือค้นหาในภาพ สาม อันพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ทรงกายแล้ว ฉะนั้น เมื่อควรถิณพระนามว่า **ภเวสุ วนุตคมโน** ก็เฉลิมพระนามว่า “ภควา” เพราะถือเอา ภ อักษร จาก ภว คัพพ์ ค อักษร จาก คมน คัพพ์ และ ว อักษร จาก วันต คัพพ์ ทำที่ละ ๑ เหมือน เมื่อควรถิณว่า **เมहनสุส ขสุส มาลา** เครื่องประดับแห่งโอกาสอันเป็นที่ลับ ก็ กล่าวว่ “เมขลา” ในโลก ฉะนั้น ๑

๒. บทว่า **ทพฺพจชาติโก** ได้แก่ มีภาวะแห่งบุคคลผู้ว่ายาก ๑ อธิบายว่า ผู้อันใคร ๆ ไม่อาจว่ากล่าวได้ ๑ แม้ในบทบาทณะ แห่งบทว่า **ทพฺพจชาติโก** นั้น บท ว่า **ทพฺพโจ** ได้แก่ ผู้อันบุคคลพึงกล่าวสอนได้โดยยาก คือลำบาก ๑ อธิบายว่า อัน ใคร ๆ ไม่อาจว่ากล่าวได้โดยง่าย ๑ บทว่า **โทวจสุสกรณเหติ** คือ อันกระทำความ เป็น ผู้ว่ายาก ๑ อธิบายว่า ก็กรรมเหล่าใด ย่อมทำบุคคลให้เป็นผู้ว่ายาก เป็นผู้ ประกอบด้วยกรรมเหล่านั้น ๑ ก็ บัณฑิตพึงทราบกรรมเหล่านั้น มี ๑๔ อย่างคือ ความเป็นผู้มีมีความปรารถนาลามก ๑ ความยกตนข่มท่าน ๑ ความเป็นผู้มักโกรธ ๑ ความผูกโกรธ เพราะความโกรธเป็นเหตุ ๑ ความเป็นผู้ระแวง เพราะความโกรธ เป็นเหตุ ๑ ความเป็นผู้เปล่งวาจาใกล้ต่อความโกรธ เพราะความโกรธเป็นเหตุ ๑ ความเป็นผู้ได้เถียงโจทก์ ๑ ความเป็นผู้ระรานโจทก์ ๑ ความเป็นผู้ปรักปรำโจทก์ ๑ ความเป็นผู้กลบเกลื่อนเรื่องอื่นด้วยเรื่องอื่น ๑ ความเป็นผู้ไม่พอใจด้วยคำแนะนำ ๑ ความเป็นผู้ลบหลู่ตีเสมอ ๑ ความเป็นคนริษยาตระหนี่ ๑ ความเป็นผู้โอ้อวดมีมายา ๑ ความเป็นคนกระด้างดูหมิ่นผู้อื่น ๑ ความเป็นผู้ถือความเห็นของตน ๑ ความเป็น คนถือรั้น ๑ ความเป็นผู้ถอนได้ยาก ๑ อันมาแล้วในอนุমানสูตรตามลำดับ โดยนัยว่า ดูก่อนผู้มีอายุทั้งหลาย ก็กรรมอันกระทำความเป็นผู้ว่ายาก เป็นไฉน ดูก่อนผู้มีอายุ ทั้งหลาย ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ เป็นผู้มีมีความปรารถนาลามก ดังนี้ เป็นต้น ๑ ภิกษุใด ไม่อด คือไม่ทนซึ่งโอวาท เพราะเหตุานั้น ภิกษุนั้น ชื่อว่า อักขมะ ๑ ภิกษุใด

ไม่ปฏิบัติตามคำพร่ำสอน ชื่อว่าไม่รับอนุสาสนี โดยเบื้องต้น ภิกษุ นั้น
 ชื่อว่า ไม่รับอนุสาสนีโดยเบื้องต้น ฯ บทว่า อุทฺเทสปริยาปนฺเนสุ ได้แก่ นับเนื่อง
 คืออยู่ภายในในอุเทศ ฯ อธิบายว่า เป็นไปภายในปาฏิโมกข์อุเทศ เพราะสงเคราะห์
 อย่างนี้ว่า อาบัติ ฟังมีแก่ภิกษุรูปใด ภิกษุรูปนั้น ฟังเปิดเผย ฯ สองบทว่า
 สหธรรมิกํ วุจฺจมาโน ได้แก่ อันภิกษุทั้งหลาย กล่าวอยู่ ด้วยสิกขาบทอันเป็น
 สหธรรมิก ฯ นี้ เป็นเหตุยวิภัตติ ลงในอรรถแห่งตติยวิภัตติ ฯ อธิบายว่า
 อันภิกษุทั้งหลายกล่าวอยู่ ด้วยสิกขาบท ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ซึ่งได้ชื่อว่า สห
 ธรรมิก เพราะเป็นสิกขาบทอันสหธรรมิก ๕ ฟังศึกษา หรือเพราะเป็นของสหธรรมิก ๕
 เหล่านั้น ฯ

— ◆ —

พระพรหมเวที ชวนปญฺโญ วัดไตรมิตรวิทยา แปล
 สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.